

galerie —

Co když se z elektrárny stane centrum současného umění?

V POŘÍČÍ na východním okraji Trutnova, v místě, jež byste v turistických průvodcích před pár lety hledali marně, stojí elektrárna. Ale není to ledajaká elektrárna. Ukřívá se v ní krása, nadšení i poučení. Jmenuje se EPO1 a patří k největším výstavním prostorům v Česku, které už dnes v bedekrech jednoznačně najdete.

Přezdívkou „česká Tate Modern“, kterou dostala, může znít trochu nadneseně, nicméně EPO1 postupně naplňuje svoje středoevropské ambice tím, jak do Trutnova přitahuje obdivovatele výtvarného umění z Česka, Polska, Německa i ze širšího okruhu.

Příběh EPO1 je příběhem trutnovského podnikatele Rudolfa Kaspera. Vystudovaného stavaře, který svůj život zasvětil strojírenství. Zapáleného cyklisty, golfisty a lyžaře, který podporuje trutnovské sportovce. A mecenáše umění, jenž do třicetitisícového okresního města loni přivedl na devět desítek současných umělců.

Patriot. Rudolf Kasper se narodil v Trutnově, stejně jako jeho žena Renata, rodiče i prarodiče. Po dědečcích z matčiny i otcovy strany koluje v žilách Rudolfa Kaspera také německá krev. Na světě nepřišel se stříbrnou lžičkou v ústech.

„Moji prarodiče i rodiče žili opravdu velmi skromně. Otec vyrůstal v Šestidomí, v jedné z nejchudších dělnických čtvrtí ve městě,“ přibližuje historii rodiny sedmašedesátiletý charizmatický podnikatel, jehož firmy dnes dávají práci více než čtyřem stovkám lidí z Trutnova a okolí. „Chodil do německého gymnázia a v rodině se tradovalo, že byl prvním dítětem z této části města, které se na ono gymnázium dostalo,“ pokračuje ve vyprávění Kasper. Po válce se ale německá škola změnila v českou a kvůli vyrovňovacím zkouškám se studium mělo o rok prodloužit. „Babička s dědou si ovšem nemohli dovolit držet svého syna na studiích

tak dlouho, a proto ho poslali do učení na soustružníka. Na maturitu už nedošlo,“ říká Kasper. A dodává, že i maminka pocházela z podobně skromných poměrů jako tatínek. Děda padl hned na začátku druhé světové války a babička zůstala sama se třemi malými dětmi.

„Když se dnes ohlídím zpět, říkám si, že skromné prostředí, ve kterém jsme vyrůstali, mi nejspíš dalo do vínku touhu prosadit se, a hlavně dělat věci, které dávají smysl a přinášejí užitek a radost i lidem v mém okolí,“ uvažuje Kasper, zakladatel strojírenského a stavebního holdingu.

Jedna taková smysluplná věc se začala rodit, když Kasper v roce 2011 koupil bývalý, v té době už hodně zanedbaný areál ČKD Dukla Trutnov, jehož součástí je i budova staré elektrárny. „O budoucím využití téhle stavby jsem ale tehdy vůbec nepřemýšlel. Měl jsem rozjeté podnikání a areál jsem koupil hlavně proto, že byl v té době na prodej a já jsem měl a dosud mám v nedaleké Žitné ulici firmu, s níž jsem potřeboval expandovat, rozšířit výrobu,“ vysvětluje Kasper.

Stavitel. Pár let po koupi areálu se Rudolf Kasper plně věnoval rekonstrukci a vybavení výrobních hal i nastartování dalšího podnikání. A teprve poté, co získal potřebné množství zakázek, kvalifikované pracovníky i certifikáty nutné pro další podnikání, začal s manželkou Renatou přemýšlet, jak s objektem bývalé elektrárny naložit.

„Architekti nám řekli, že pro naše podnikání není budova použitelná. A pokud tu budeme chtít vybudovat výrobní prostory, bude se muset bourat. Tahle varianta pro nás ale ani na chvíli nepřicházela v úvahu,“ vrací se Kasper ve svých vzpomínkách do doby, která předcházela finálnímu rozhodnutí o dalším osudu objektu, jehož celý název zněl Elektrárna Poříčí 1. Zkráceně EPO1.

TEXT
JANA
HRABĚTOVÁ

MECE- NÁŠ A JEHO FIRMA

Zákla-
dy firmy
Kasper,
která
dosahuje
ročního
obratu
téměř
1,2 mi-
liardy
korun,
položil
stavební
inženýr
Rudolf
Kasper
v roce
1989.
V sou-
časnosti
Kasper
Group za-
městnává
přibližně
450 lidí
a je
největším
tuzemským
zaměstna-
vatelem
v regionu.

PRŮ- MYSL I SOCHY

Páteři skupiny je strojírenská společnost Kasper Kovo, zaměřující se na zákazkovou výrobu produktů z plechu, tlakových nádob i soch. Do skupiny patří také dřevařská společnost Kasper Transport Services. Výrobní závody má skupina i na Slovensku a v Polsku.

„S manželkou na všech svých cestách doma i v zahraničí navštěvujeme galerie, výstavní síně. A záhy jsme si uvědomili, že tenhle impozantní, více než stoletý objekt si doslova říká o proměnu v galerii. Vysoké stropy, velkorysé prostory, do nichž díky velkým oknům vstupuje plno světla, pak zcela logicky vybízely k tomu, abychom galerii primárně zasvětili rozměrným sochám a instalacím. Navíc v jednom z našich závodů jsme už nějaký čas spolupracovali se sochaři Čestmírem Suškou či Michalem Gabrielem na výrobě jejich děl, která jsme si zamilovali. Už nebylo o čem dál přemýšlet,“ říká Rudolf Kasper. A s úsměvem dodává, že ačkoli je vystudovaný stavař, celý život se pohybuje ve strojírenství, a tak se rekonstrukce elektrárny stala jeho největším stavebním počinem. Životním dílem, jež však stále není zcela dokončené. Ještě nějakou dobu potrvá, než vznikne nový depozitář nebo další výstavní prostory a dojde i na konečnou úpravu celého areálu. Za pravdu tak Kasper dává své ženě, kterou myšlenka na zbudování galerie sice nadchla, nicméně rozsah projektu a množství práce ji – řekněme – poněkud zneklidňovaly.

Rekonstrukce pětipodlažního objektu z roku 1914, za jehož současnou podobou stojí architekti z náchodského Atelieru Tsunami, odstartovala v roce 2020 a spolklá desítky milionů korun, které pocházely výhradně ze zdrojů manželů Kasperových. První návštěvníky výstavní prostory přivítaly v květnu 2023, symbolicky v době Kasperových pětadesátin.

Dnes budova centra současného umění, která už při vstupu do areálu zaujme původní fasádou z lícových cihel, citlivě zrekonstruovanými okny i výraznými sochařskými instalacemi v exteriéru, nabízí 3400 metrů čtverečních výstavních ploch. A to z ní

Rekonstrukce bývalé elektrárny v Trutnově – Poříčí na Centrum současného umění EPO1 si vydobyla titul Stavba roku 2023 i ocenění ARTN Award for Excellence v soutěži Best of Realty.

EPO1

Centrum současného umění EPO1 stojí v trutnovské Elek-trárenské ulici a spolu s kavárnou je otevřeno vždy od pátku do neděle. Kromě stálých expozic bude možné letos navštívit letní cyklus výstav, na kterých se představí Patrik Hábl, Jiří Surůvka, Eva Damborská a další.

dělá jedno z největších center umění v České republice.

Naprostým unikátem je více než dva tisíce metrů čtverečních velká bývalá turbínová hala, v níž jsou umístěny dva funkční mostové jeřáby. Právě díky nim je možné do výstavních prostor přemístit i velmi těžká a objemná díla.

Pozornost návštěvníků přitahuje stálá expozice věnovaná historii poříčské elektrárny i samotné výrobě elektrické energie na Trutnovsku. V další části budovy jsou umístěny sochy nejmladší česko-slovenské sochařské generace. „Jedním ze zásadních projektů centra je sledování

tvorby nejmladší česko-slovenské sochařské generace, respektive autorů vzešlých z tuzemských sochařských škol po roce 2018, a zachytit tak trendy, které se v tvorbě generace první poloviny 21. století objevují,“ přibližuje Rudolf Kasper sbírku Fresh Power.

Galerie EPO1 se už krátce po svém otevření stala vyhledávaným turistickým cílem. Na počátku loňského roku si velký zájem hlavně tuzemského publika vysloužila rozsáhlá výstava černobílých fotografií Bohdana Holomíčka, který v této elektrárně na konci šedesátých let minulého století pracoval jako elektrikář. Proslavily ho momentky ze života obyčejných lidí,

záběry disentu i to, že fotograficky zdokumentoval velkou část života Václava Havla.

Vizionář. Výstavní projekty se v EPO1 střídají zhruba každého čtvrt až půl roku. Kromě stálých expozic bude možné letos navštívit letní cyklus výstav, na kterých se představí Patrik Hábl, Jiří Surůvka, Eva Damborská a další umělci. „Abychom ale sochařské umění přiblížili i těm, kdo by do galerie nejspíš nikdy nezašli, rozšiřujeme svoji činnost i za brány našeho areálu,“ říká Rudolf Kasper. Exteriérové sochařské expozice se tak představují ve veřejném prostoru Trutnova. Jednou z nich je originální instalace Jízda od Veroniky Psotkové, vytvořená ve spolupráci s městem. Ke zhlédnutí je na okružní křižovatce v Pražské ulici.

Kromě výstav má EPO1 na programu také množství galerijních vzdělávacích programů zaměřených na nejrůznější věkové skupiny. A nově jsou jeho součástí letní příměstské tábory, které dětem a mladým lidem nabízejí možnost tvořivým způsobem využít inspirativní prostředí této ojedinělé galerie.

Bývalá elektrárna ovšem není jediným objektem, do nějž Kasperovi vnesli nový život. V době, kdy probíhala rekonstrukce bývalé trutnovské elektrárny, se vzkříšení dočkal i nenápadný kostelík v nedalekém Slavětíně. Kostel svatého Josefa, který byl v dezolátním stavu, se proměnil v nový komunitní prostor, jenž dnes slouží kulturním akcím a výstavám. Také na jeho rekonstrukci se podílel Atelier Tsunami. A i zde se lidé mohou v době konání akcí potěšit pohledem na díla Veroniky Psotkové a Michala Gabriela. Kasper Group je rovněž generálním partnerem trutnovského společenského centra Uffo, před nímž už od roku 2010 stojí nepřehlédnutelná smečka ladných kovových šelem. —